

Europejskie nagrody „Biznes dla Środowiska”

Co dwa lata Komisja Europejska nagradza wybrane firmy, by wyróżnić ich zaangażowanie w realizowanie idei zrównoważonego rozwoju. Europejskie Nagrody „Biznes dla Środowiska” (European Business Awards for the Environment) ustanowione zostały w 1987 roku, aby pobudzać innowacje technologiczne mające pozytywny wpływ na rozwój zrównoważonego społeczeństwa.

Tylko firmy, które wygrały konkurs krajowy, mogą następnie uczestniczyć w konkursie europejskim. W polskiej edycji European Business Awards for the Environment uczestniczyli laureaci dwóch ostatnich edycji Konkursu Ministra Środowiska „Lider Polskiej Ekologii” w kategorii przedsiębiorstwo i wyrob oraz Nagród Programu Czysty Biznes.

19 grudnia 2005 r. wyłoniono laureatów Krajowych Nagród „Biznes dla Środowiska”. Podczas spotkania w siedzibie Ministerstwa Środowiska, Kapituła w składzie:

Henryka Bochniarz – Prezydent Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan, Jerzy Brniak – Prezes BP Polska, Maciej Nowicki – Prezes Fundacji EkoFundusz, Rafał Serafin – Dyrektor Fundacji Partnerstwo dla Środowiska, Teresa Warchałowska – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska, zdecydowała, iż zwycięzcami polskiej edycji, a zarazem polskimi kandydatami do Europejskich Nagród „Biznes dla Środowiska”, są:

W kategorii II – Produkt

- Park Leśny w Gliwicach – za pielęgnację drzew zgodną z prawami przyrody

W kategorii III – Proces technologiczny

- Energobaltic Sp. z o.o. w Gdańsku – za projekt i realizację elektrociepłowni Władysławowo
- Cukiernia Beskidzka w Zawoi – za zmniejszenie zużycia energii cieplnej poprzez wykorzystanie ciepła odpadowego z procesów chłodniczych i ciepłych
- Hydroprojekt Sp. z o.o. w Warszawie – za projekt i realizację kanału ulgi i zabezpieczenie przeciwpowodziowe dla miasta Opola

Nie przyznano nominacji w kategorii I – Zarządzanie i IV – Współpraca międzynarodowa. To pierwsza edycja nagród Dyrektoriatu Generalnego Komisji Europejskiej ds. Środowiska w Polsce. Serdecznie gratulujemy naszym laureatom! Przypominamy, że wielki finał Europejskich Nagród „Biznes dla Środowiska” będzie miał miejsce w czerwcu 2006 r. podczas uroczystej gali w Brukseli. Szczegółowe informacje dostępne są na www.euro-eko-nagrody.pl.

Kategoria II – Produkt

Przedsiębiorstwo Park Leśny w Gliwicach

Przedsiębiorstwo Park Leśny zajmuje się pielęgnacją drzew, zgodnie z naturalnymi mechanizmami obronnymi drzew przed inwazją i rozprzestrzenianiem się patogenów.

Usługa pielęgnacji drzew zgodnie z prawami przyrody to nie tylko wykonywanie określonych czynności, to także swego rodzaju filozofia. Ogólne zasady postępowania opierają się na prostych i oczywistych przesłankach – primum non nocere:

1. Ograniczając pielęgnację do niezbędnego minimum, rozkładając zabiegi równomiernie na całym drzewie, nie narusza się kondycji i równowagi fizjologicznej; „łagodne cięcia”, takie, które powodują powstawanie mniejszych, lepiej gojących się ran, pozwalają zachować naturalny pokrój korony drzewa i wspomagają naturalne procesy obronne drzewa,
2. Stosując techniki „alpinistyczne” rozwija się pozytywny związek emocjonalny pomiędzy pracownikiem a drzewem; dodatkowy atut to wyeliminowanie pod-

nośników, co przyczynia się do ochrony gruntów przed degradującym zagęszczeniem,

3. Stosując najnowsze techniki i technologie wzmocnienia osłabionych koron drzew (system COBRA), eliminuje się szkodliwe techniki wiązań sztywnych i przewiertowych,
4. Stosowanie sprzętu ręcznego (pilki), pozwala maksymalnie ograniczyć użycie pil spalinywych,
5. Nieusuwanie próchna z dziupli i ubytków, zapewnia możliwość zasiedlenia ich przez wszelkiego rodzaju organizmy żyjące w symbiozie z drzewami, np.: owady, ptaki, ssaki itp.; większość z nich jest pod ścisłą ochroną gatunkową, a niektóre nawet są umieszczone w „czerwonej księdze” gatunków zagrożonych wyginieciem; w ubytkach wypełnionych próchnem i sięgających gruntu, mogą rozwijać się tzw. „korzenie przybyszowe”, które poprawiają kondycję fizjologiczną i wytrzymałość mechaniczną drzew.

Te na pozór oczywiste zasady mają ogromne znaczenie, ponieważ poprawiają stan sanitarny, fizjologiczny oraz statykę i wytrzymałość mechaniczną drzewa.

Ograniczając lub eliminując użycie podnośników i pil spalinywych, znacząco zmniejsza się zużycie paliw płynnych i emisji spalin do atmosfery. Wpływa to także na zmniejszenie hałasu, nie powodującego płoszenia ptaków i drobnych ssaków.

Metody pielęgnacji drzew stosowane przez Park Leśny są odmienne od dotychczas rozpowszechnionych. Głównymi elementami

różnymi pielęgnacją drzew zgodnie z prawami przyrody i tzw. „chirurgii drzew” są:

- respektowanie naturalnych mechanizmów obronnych drzewa (CODIT);
- zaniechanie tzw. „leczenia” ubytków (poprzez usuwanie próchna i impregnację) jako działanie:
 - szkodliwe dla drzewa i środowiska poprzez wprowadzanie toksyn,
 - likwidujące mikro-ekosystem drzewa,
 - niszczenie miejsc lęgowych ptaków i legowisk ssaków nadrzewnych,
 - uniemożliwianie rozwoju tzw. korzeni przybyszowych.
- zaniechanie stosowania „wiązań sztywnych” i „elastycznych przewiertowych”, szkodliwych dla drzewa. Zastąpienie ich przyjaznymi wiązaniami nowej generacji.

Taki sposób pielęgnacji drzew przedsiębiorstwo realizuje od kilkunastu lat. Stan sanitarny tysięcy drzew został poprawiony, zlikwidowano zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także zagrożenia dla istnienia samych drzew, bez wyrządzania szkody w środowisku.

Kategoria III – Proces

Enegro Baltic Sp. z o.o. w Gdańsku

Podstawowym zadaniem spółki „Enegro Baltic” było zagospodarowanie gazu odpadowego z morskich platform wydobywających ropę naftową z dna Morza Bałtyckiego. Zadanie to zostało zrealizowane poprzez budowę Elektrociepłowni Gazowej we Władysławowie. Należy podkreślić, że założycielom przyświecał cel racjonalnego wykorzystania dóbr kopalnianych w trosce o ochronę środowiska.

Elektrociepłownia we Władysławowie wykorzystuje gaz ziemny towarzyszący ropie naftowej wydobywanej z dna Morza Bałtyckiego na platformie Baltic-Beta. Gaz ten sprowadzany jest na ląd rurociągiem podmorskim. Przed zrealizowaniem inwestycji w 90% gaz ten był spalany bezproduktywnie w spalarni zainstalowanej na platformie, powodując dodatkowo negatywne oddziaływanie na środowisko. Jedynie niewielka jego część była wykorzystywana na potrzeby własne platformy.

Najważniejszym elementem projektu jest system przesyłu gazu na ląd. Gaz jest transportowany rurociągiem położonym na dnie morskim, wykonanym według najnowszej technologii amerykańskiej firmy Precision Tube Technology. Stalowe rury izolowane polietylenem, które dają się zwijać na bębnach (podobnie jak kable energetyczne), rozwijano z pokładu wielozadaniowego statku w odcin-

kach ok. 11 kilometrowych, łączono i układano na dnie przy użyciu precyzyjnych systemów nawigacji podwodnej. Następnie rurociąg został zakopany w dnie morskim przy pomocy specjalnego podwodnego robota.

Unikalność przedsięwzięcia polega na tym, że EC Władysławowo wytwarza energię elektryczną, energię cieplną, gaz propan-butan (LPG) oraz kondensaty gazowe (C5+). Dzięki wykorzystaniu nietypowego paliwa i wytworzeniu aż czterech produktów, cena produkowanej energii cieplnej jest jedną z najniższych w rejonie i wynosi średnio 32,75 zł/GJ (netto). Ponadto zrealizowane przedsięwzięcie pozwoliło na likwidację tradycyjnych źródeł ciepła (kociołni i pieców opalanych węglem lub olejem opalowym) i zastąpienie ich nowym, scentralizowanym i czystym ekologicznie źródłem energii.

Hydroprojekt Spółka z o.o. w Warszawie

Kanał ulgi dla Opolą, którego budowę zakończono w 2002 roku, stanowi największe i najważniejsze przedsięwzięcie inwestycyjne w zakresie poprawy stanu ochrony przeciwpowodziowej w Polsce, podjęte po powodzi w 1997 roku. Inwestycję prowadzono w trudnych, z punktu widzenia ochrony środowiska, warunkach, wynikających z charakteru doliny rzecznej. Zaprezentowano jednak inwestycję, poszukując takich rozwiązań projektowych, które zminimalizowały negatywny wpływ inwestycji na środowisko. W ich efekcie objęto ochroną wszystkie istotne siedliska przyrodnicze na terenach objętych zasięgiem inwestycji. Na podkreślenie zasługują działania w zakresie renaturyzacji doliny i restytucji zanikających biotopów. Przyjazne dla środowiska rozwiązania projektowe pozwoliły tak ogromną inwestycję wkomponować w przestrzeń miejską, zapewniając jednocześnie funkcjonalność rozwiązań komunikacyjnych i ochronę przyrody. Inwestycja otrzymała wysoką ocenę techniczną fachowców i społeczności lokalnej. Rozwiązania projektowe przedsięwzięcia oraz wyposażenie technologiczne charakteryzuje nowoczesność i nowatorstwo. Obiekty są w pełni zautomatyzowane i posiadają system zdalnego przekazu alarmu, co zwiększa bezpieczeństwo chronionych terenów. Praca urządzeń jazowych (z możliwością zdalnego sterowania) jest monitorowana, rozwiązania mostowe o lekkiej i oryginalnej sylwetce zostały wkomponowane w istniejącą zieleń i zabudowę, ziemne ubezpieczenia skarpowe zaprojektowano i wykonano, stosując nowoczesne rozwiązania i materiały ekologiczne.

Najcenniejszy jest jednak efekt społeczny, a przede wszystkim efekt psychologiczny polegający na przywróceniu poczucia bezpieczeństwa mieszkańcom dotkniętym katastrofalnymi skutkami powodzi w 1997 roku. Kanał stworzył warunki dalszego rozwoju dzielnic oraz osiedli miasta poprzez uzyskanie dodatkowych, chronionych przed zalaniem terenów pod budownictwo mieszkaniowe i usługi z możliwością rozbudowy dotychczasowej infrastruktury.

Przedsięwzięcie jest przykładem dobrej współpracy administratora rzeki, projektantów, wykonawców, władz miasta i innych zainteresowanych. Udowodnia, że znajdowanie kompromisów pomiędzy potrzebami inwestycyjnymi i potrzebami ochrony przyrody jest możliwe i przynosi znakomite efekty.

Cukiernia Beskidzka w Zawoi

Produkcja cukiernicza związana jest z dużym zużyciem energii elektrycznej oraz cieplnej. W zakładzie do wypieku produktów stosuje się piece zasilane olejem opalowym. Również woda na cele socjalne i technologiczne była podgrzewana w procesie spalania oleju opalowego. Ponadto z racji potrzeby przechowywania wyrobów cukierniczych w obniżonych temperaturach istnieje konieczność produkcji chłodu za pomocą agregatów chłodniczych. Każdy z opisanych procesów nieodłącznie związany jest z powstawaniem energii cieplnej określanej jako odpadowa. Energia ta była tracona poprzez emisję do atmosfery.

W pierwszym etapie wykonano instalację do odzysku ciepła odpadowego z pieców służących do wypieku. W piecach zastosowano w układzie wylotowym spalin wymienniki rurowe typu woda-spaliny umożliwiające odzyskanie ciepła spalin do podgrzewania wody. W kolejnym etapie przeprowadzono modernizację instalacji chłodniczej polegającą na przygotowaniu pomieszczeń chłodniczych, do których chłód jest wytwarzany za pomocą jednej, centralnej sprężarki. Takie rozwiązanie pozwoliło na kolejny krok w oszczędności energii, a mianowicie na odebranie również ciepła odpadowego powstającego podczas pracy sprężarki. Zastosowano nowoczesne, wysokowydajne urządzenie w postaci wymiennika płytowego typu woda – glikol, także służącego do podgrzewania wody. Przedstawione działania pozwoliły na całkowite wyeliminowanie energii pierwotnej z procesu grzania wody i zastąpienie jej energią odpadową.

Łukasz Makowski